

Fellowship Milano 1.-28.5.2022
Heikki Mäntymäki
Selkäortopedi, apulaisylilääkäri
Tampereen yliopistollinen sairaala

MATKAKERTOMUS

Kuukauden selkäkirurgian fellowship -reissu. Se tuntui sopivalta pätkältä. Pidempään ei olisi pystynyt olemaan erossa perheestä. Ei, vaikka he tulivatkin käymään. Milanossa on maailmankuulu Galeazzin sairaala. Siellä yksi selkäkirurgian hefe on työkaverin kaveri. Mukava tyyppi. Tiesin myös, että italialaiset tekee hurjia juttuja leikkaussalissa ja julkaisevat niitä lehtiin. Koronan vuoksi reissu siirtyy ainakin vuodella tai kahdella, kuka näitä muistaa. Koko kevään ehdin valmistautua toukokuun reissuun.

Mulla oli yksiö vuokrattuna. Kallis, mutta lähellä Galeazzia. 10 min kävelymatka. Metro vieressä. Sijanti oli siis oivallinen. Sain lähtiessä vinkin, että aikakäsitys on sitten Italiassa eri kuin Suomessa. Itseasiassa se tuli selväksi jo alusta alkaen. Kellonajat eivät olleet samalla tavalla tarkkoja kuin kotona. 10 minuuttia saattoi tarkoittaa tuntia. Ehkä vähän siihen liittyen työpäivätkin venyivät pitkiksi. Italialaiset kollegat tekivät paljon töitä, mutta hyvällä meiningillä, kukaan ei valittanut. Työtaakka muodostui kuitenkin paljolti paperityöstä, jota varmasti byrokratiakin lisäsi. Pyyteettömästi porukka silti sitä jaksoi painaa. Luulin, että kaikkialla Välimerellä vallitsee mañana-meininki, mutta ainakin Galeazzissa käsitys osoittautui vääräksi.

Maanantaista keskiviikkoon kierrettiin osastoa ja pidettiin polia. Kierrolla lääkärit tekivät paljon juttuja, jotka Suomessa kuuluvat hoitajien vastuulle. Potilaiden sidoksia vaihdettiin ja otettiin heitä pystyyn, kuntoutumista seurattiin. Potilaille oli tehty toki isoja leikkauksia, joten toipumista olikin syytä seurata. Kaikista leikatuista potilaista tallennettiin tiedot ja heidät kuvattiin. Sitten erikoistuvat tekivät powerpoint esityksen, jossa jokaisen potilaan pre ja post op tilanne esitettiin koko klinikalle. Paljon duunia, mutta se piti klinikan toiminnan erinomaisesti pomojen näpeissä. Nuoremmat kollegat oppivat talon tavat ja hoitoperiaatteet tarkasti. Tähän meidänkin pitäisi panostaa. Galeazzissa klinikka pyöri niin, että leikkauspotilaat ovat enemmän tai vähemmän muutaman proffan potilaita ja näin ollen hoitolinjat ovat hyvin yhteneväiset. Itse olen tottunut hoitamaan omat potilaani alusta loppuun varsin itsenäisesti ja niin tekevät kolleganikin. Tiedän lopulta varsin vähän kollegoideni tekemisistä. Galeazzissa nuorempien selkäkirurgien teorianäkemys oli vakuuttava, vanhemmista puhumattakaan. Nuorempien teorianäkemys parani varmasti yhteisissä meetingeissä, kun heitä tentattiin.

Torstai ja perjantai oli leikkauspäiviä. Se oli yllätys, että niin vähän leikkausaikaa, vaikka klinikka on maailmankuulu. Koronasulku oli jättänyt jälkiä, ja supistanut toimintaa. Selkäleikkaukset olivat isoja, lähes järjestään. En saanut selville mihin se bulkki selkäkirurgia ohjautuu ja miksi. Varsin vähän kuitenkin oli mitään yhden välin dekompressioita. Lääkäreitä oli leikkauksissa paljon. Muutama isoin kiho leikkasi suurimman osan ja minun sukupolveni pääosin assisteerasi. Assistentti auttoi myös potilaan siirrossa, laittoi asennon, pesi ja peitteli potilaan, yleiseurooppalaiseen tapaan, usein he myös tekivät avauksen. Hierarkia oli siis selvä, ja varsin jyrkkä. Mietin, että selkäkirurgin ammatti täytyy olla Italiassa arvossaan ja

hyvää kannattaa odottaa. Laittaa miettimään omaa tilannetta Suomessa: huippuhoitajat, välineet ja puitteet. Ja periaatteessa saan itse päättää miten potilaani hoidan. Rajoja meillä asettaa lähinnä resurssi. Potilaat pitää saada hoidettua tehokkaasti, jotta pitkät jonot ei kasva. Galeazzin kokemuksen jälkeen olen silti miettinyt, että pitäisikö hoidon suunnittelulle ja toteuttamiselle varata vähän enemmän aikaa. Muutaman anteriorisen ja lateraalisen leikkauksen Galeazzissa nähtyäni olen vaikuttunut. Toimenpiteen teki toki kirurgi, jolla on niitä taustalla satoja. Mutta siinä mielessä systeemi todella toimi. Erittäin eleganttia, nopeaa ja vaivatonta. Se vain vaatisi itseltäkin pitkän oppimiskäyrän ja yksittäisten leikkausten kustannus saattaisi nousta.

Kaikki olivat ystävällisiä fellowta kohtaan. Aamuisin tervehdittiin, kysyttiin kuulumiset ja välillä annettiin läpyt. Pääsin käymään yksityissairaalassa San Donassa ja Milanon keskustassa ja privaattivastaanotolla Monzassa. Myös klinikan ylilääkäri pyysi kotiinsa illalliselle. Mukavia muistoja. Vapaa-ajalla ehdin käydä Como- ja Garda -järvillä ja Venetsiassa, ja Milanon keskustassa palloilemassa tietysti useita kertoja. Hienoja paikkoja. Sää oli pääosin aurinkoinen +25-30. Suomalaisen on vaikea olla sisätiloissa sellaisilla helteillä, kun on tottunut, että sitä kestää vain viikon tai kaksi vuodessa. Perhettä kävi kylässä ja suomalaisia kavereita näin enemmän kuin kotona ollessa. Löysin myös brasilialaisen jujutsun salin, vain vartin metromatkan päästä kämpältä. Aivan erinomaista. Lyhyempinä työpäivinä hyökkäsin sinne. Muutoinkin kaikkialla ihmiset ottivat mukaan, kyselivät taustoja ja heittivät huulta. Milanolaisiin oli helppo tutustua. Reissusta saamaani kokemukseen olen erittäin tyytyväinen.

Mainostin myös Suomea vähän nuorille lääkäreille Galeazzissa. Lyhyt tai pidempikin jakso Suomessa avaisi varmasti heidänkin silmiä. Ja jos tekee töitä tuolla pieteetillä, he pärjäisivät hyvin. Kieli niitä tietysti pelottaa. Saa nähdä tuleeko joku vastavierailulle.

Heikki

Duomo Milanon keskustassa

Como-järvi oli kieltämättä upea

Pala Venetsiaa

Shakkimatsi yllääkärin pojan kanssa jäi minulle oppitunniksi

Brassijujutsua vapaa-ajalla

Pakollinen selfie Galeazzin edessä